

অসমীয়া ভাষাৰ বিকাশৰ কথা

আধুনিক ভাৰতীয় ভাষাসমূহৰ ভিতৰত অসমীয়া ভাষা অন্যতম ঐতিহ্যপূৰ্ণ আৰু সমৃদ্ধিশালী ভাষা। অসম ভূখণ্ডৰ বিভিন্ন জনগোষ্ঠীয় ভাষাৰ উপাদানেৰে অসমীয়া ভাষা বৈচিত্ৰ্যময় হৈ উঠিছে। আন আন নৱা ভাৰতীয় আৰ্য ভাষাৰ তুলনাত অসমীয়া ভাষা মূলৰ পৰা আটাইতকৈ দূৰলৈ আঁতৰি আহিছে। পাঠটোৰ পৰা অসমীয়া ভাষাৰ বিকাশৰ বিষয়ে কিছু কথা জানিব পাৰিবা।

সন্ধিয়া সময়ত নয়নাইত খুড়াকৰ কাষতে বহিলহি। খুড়াকে সিহঁতৰ ইচ্ছাৰ কথা বুজিব পাৰি মিচিকিয়াই হাঁহি সুধিলে— “তোমালোকে আজি কি শুনিবা, কোৱাচোন!” ইফটিচামে ক’লে— “খুড়া, যোৱাবাৰ আহোঁতে আপুনি অসমীয়া ভাষাৰ বিষয়ে ক’ম বুলি কৈছিল।”

খুড়াকে ‘লেপটপ’টো খুলি সাঁচিপতীয়া পুথিৰ অনুকৃতি উলিয়াই লৈ ক’লে— “ঠিক আছে, শুনা তেন্তে। আমাৰ অসমীয়া ভাষাটো বহুত পুৰণি। আনকি শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ জন্মৰো বহুত আগতে, অসমীয়া ভাষাত কাব্য ৰচিত হৈছিল। ত্ৰয়োদশ শতিকামানতে হেম সৰস্বতীয়ে ‘প্ৰহ্লাদ চৰিত্ৰ’ নামৰ এখন পুথি ৰচনা কৰিছিল। আজিলৈকে উদ্ধাৰ হোৱা প্ৰাচীন অসমীয়া পুথিবিলাকৰ ভিতৰত এইখনেই আটাইতকৈ পুৰণি পুথি।”

নয়নাই অলপ চিন্তা কৰি সুধিলে— “তাৰমানে খুড়া, ত্ৰয়োদশ শতিকাত অসমীয়া ভাষাৰ উৎপত্তি হৈছিল নেকি?” “নহয় নহয়!”— খুড়াকে হাঁহি ক’লে— “এটা ভাষাৰ উৎপত্তি হৈ ভাষাটোৰে পূৰ্ণ ৰূপ পাবলৈ বহু যুগ লাগে। তাৰ পাছতহে সেই ভাষাত লিখিত সাহিত্যৰ সৃষ্টি হ’ব পাৰে। প্ৰথমে এই ভাষাত অলিখিত সাহিত্য সৃষ্টি হয়।”

— “অলিখিত সাহিত্য মানে কি খুড়া?”

— “অলিখিত সাহিত্য মানে হ’ল যিবোৰ সাহিত্য আখৰেৰে লিখা নহয়; বৰং, মানুহৰ মুখে মুখে প্ৰচলিত। সেইবাবে ইয়াক মৌখিক সাহিত্য বুলিও কোৱা হয়। আখৰ চিনি নোপোৱা মানুহে হয়তো অতি পুৰণি কালতে অসমীয়া ভাষাত এনে সাহিত্য চৰ্চা কৰিছিল। বুজিলানে?”

— “বুজিলোঁ খুড়া।”

— “এতিয়া শুনা। ভাষা পৰিৱৰ্তনশীল। অসমীয়া ভাষাও যুগে যুগে পৰিৱৰ্তিত হৈ আহি আছে। সপ্তম শতিকামানলৈ পূব আৰু উত্তৰ-পূব ভাৰতত প্ৰায় একে ভাষাৰ প্ৰচলন আছিল। তাৰো আগতে অসমত, অৰ্থাৎ তেতিয়াৰ কামৰূপ ৰাজ্যত প্ৰচলিত ভাৰতীয় ভাষাটোত দুটা-এটাকৈ স্থানীয় শব্দ সোমাবলৈ লৈছিল। কাৰণ, অতি পুৰণি কালৰে পৰা অসম বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ নিগাজি আৱাসভূমি। সকলোৰে মাজত ভাষা, সংস্কৃতি আৰু ভাৱৰ আদান-প্ৰদান হৈছিল। ফলত ইটো ভাষাৰ উপাদান সিটো ভাষাত স্বাভাৱিকভাৱে সোমাই পৰিছিল।”

— “ভাষাৰ উপাদান মানে কি খুড়া?”— নয়নাই সুধিলে। খুড়াকে উত্তৰ দিলে— “ধ্বনি, ৰূপ, শব্দ, বাক্য আদিয়েই ভাষাৰ উপাদান। শুনা এতিয়া, অসমীয়া ভাষাটো মূলতে আৰ্যসকলে কোৱা ভাষাৰে বিকশিত ৰূপ যদিও স্থানীয় জাতি-জনজাতি, উপজাতি আদিৰ ভাষাৰ উপাদানেৰে সমৃদ্ধ হৈ আনুমানিক দশম শতিকামানত ই স্বকীয় ৰূপ লাভ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে।”

খুড়াকৰ কথাখিনি শুনি নয়নাৰ বৰ ভাল লাগিল। তাই ইফটিচামৰ মুখলৈ চাই সুধিলে— “বুজিলিনে এতিয়া?” ইফটিয়ে তাইলৈ চাই হাঁহিলে।

— “ৰ’বা ৰ’বা। মোৰ কথা শেষ হোৱাই নাই নহয়!”— খুড়াকে ক’লে।

— “কোৱা খুড়া।”— নয়নাই সঁহাৰি দিলে।

— “শুনা। দশম শতিকাতেই যে অসমীয়া ভাষাই আজিৰ ৰূপ লৈছিল, এনে নহয়। মই আগতেই কৈছোঁ যে ভাষা পৰিৱৰ্তনশীল। প্ৰাক্ শংকৰী যুগৰ অসমীয়া ভাষাৰ লগত বৰ্তমানৰ অসমীয়া ভাষা নিমিলে।”

— “প্ৰাক্ শংকৰী যুগ বুলি কোনটো যুগক কোৱা হয় খুড়া?”— ইফটিচামে সুধিলে।

— “শংকৰী যুগৰ আগৰ যুগটো হ’ল প্ৰাক্ শংকৰী যুগ। প্ৰাক্ মানে আগৰ। মূল শব্দৰ আগত প্ৰাক্

ব্যৱহাৰ কৰি আগৰ কাল, স্তৰ ইত্যাদিক বুজোৱা হয়। অসমীয়া ভাষাটোৱে ইংৰাজসকলৰ দিনত নতুন ৰূপ লাভ কৰিলে। শুনি আচৰিত হ’বা আৰু ভালো পাবা যে পূৰ্বতে ‘অসমীয়া’ নামটোৰ প্ৰচলন নাছিল;

ইংৰাজ আমোলৰ সময়তহে ‘অসমীয়া’ শব্দটো বেছিকৈ ব্যৱহৃত হ’বলৈ ধৰে। সেই সময়তে ডেস্ক, বেঞ্চ, চক্লেট, টেবুল, পে’ন, ফুটবল, বিস্কুট আদি অগণন ইংৰাজী শব্দ আমাৰ ভাষাত সোমাই পৰিল। এতিয়াও আৰু হয়তো ভৱিষ্যতেও ‘অসমীয়া’ নামটোৰে আমাৰ চিৰ চেনেহী ভাষা জননী পৰিচিত হৈ থাকিব।” খুড়াকে অলপ চিন্তা কৰি ক’লে— “লগতে জানি থোৱা যে অসমীয়া ভাষাৰ বিকাশৰ আলোচনাৰ ক্ষেত্ৰত বৈদিক, সংস্কৃত, প্ৰাকৃত আৰু অপভ্ৰংশ ভাষাৰ স্তৰবোৰৰ বিষয়েও অধ্যয়ন কৰিব লাগে। ডাঙৰ হ’লে নিশ্চয় এই বিষয়ে ভালদৰে জানিব পাৰিবা।”

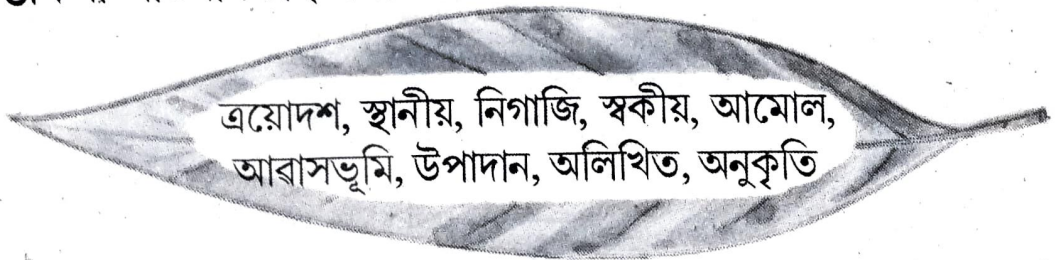

নয়না আৰু ইফ্টিচামে খুড়াকৰ পৰা ভাষাৰ বিষয়ে কিছু কথা জানিব পাৰি আনন্দিত হ’ল। দুয়ো ভৱিষ্যতলৈ ভাষাৰ বিভিন্ন স্তৰ সম্পৰ্কে জানিবলৈ মনতে আশা পুহি ৰাখিলে।

ক্ৰিয়া-কলাপ

ক — পাঠভিত্তিক ক্ৰিয়া

- ১) পাঠটো শুদ্ধ উচ্চাৰণেৰে খোকোজা নলগাকৈ পঢ়া।
- ২) উত্তৰ দিয়া।
 - (ক) নয়নাহঁতে খুড়াকৰ পৰা কিহৰ বিষয়ে শুনিবলৈ ইচ্ছা কৰিছিল?
 - (খ) হেম সৰস্বতীয়ে ৰচনা কৰা, তোমাৰ পাঠত উল্লেখ থকা পুথিখনৰ নাম কি?
 - (গ) অলিখিত বা মৌখিক সাহিত্য মানে কি?
 - (ঘ) ভাষাৰ দুটা উপাদানৰ নাম লিখা।
 - (ঙ) অসমীয়া ভাষাটোৱে কেতিয়া স্বকীয় ৰূপ লাভ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে?
 - (চ) ‘অসমীয়া’ শব্দটোৰ প্ৰচলন কাৰ আমোলত বেছিকৈ হৈছিল?
- ৩) শব্দ সম্ভাৰ বা অভিধান চাই শব্দাৰ্থ লিখা।

৪) অসমীয়া ভাষাত স্থানীয় জনগোষ্ঠীৰ ভাষাৰ উপাদান কেনেকৈ সোমাল লিখা।

খ - ভাষা অধ্যয়ন (ব্যৱহাৰিক ব্যাকৰণ)

৫) উপযুক্ত যতি চিহ্নেৰে তলৰ বাক্যটো নতুনকৈ লিখা।

ভাষাৰ উপাদান মানে কি খুড়া নয়নাই সুধিলে খুড়াকে উত্তৰ দিলে ধ্বনি ৰূপ শব্দ বাক্য
আদিয়েই ভাষাৰ উপাদান

৬) তলত দিয়া বিশেষণ পদবোৰ বিশেষ্য পদলৈ নিয়া।

সুন্দৰ	প্ৰচলিত	স্থানীয়
ৰচিত	পৰিৱৰ্তিত	বিকশিত

জানো আহা

অসমীয়া ভাষাত কিছুমান শব্দ সংস্কৃতৰ পৰা পোনপটীয়াকৈ সোমাইছে। উচ্চাৰণৰ ক্ষেত্ৰত পাৰ্থক্য থাকিলেও এইবোৰ শব্দ লিখাৰ ধৰণ সংস্কৃতৰ লগত একে। এইবোৰক তৎসম শব্দ বোলে; ‘তৎসম’ মানে হ’ল ‘তাৰ সমান’, অৰ্থাৎ সংস্কৃতৰ সমান। যেনে— প্ৰাচীন, আৰ্য, জন্ম, মধ্য, সম্ৰাট, প্ৰৱেশ, বিচিত্ৰ, নব্য ইত্যাদি।

আন কিছুমান শব্দ সংস্কৃতৰ পৰা আহিলেও অসমীয়া ভাষাৰ উচ্চাৰণ-ৰীতিৰ দ্বাৰা এইবোৰ সৰল হৈ পৰিছে। এনে শব্দবিলাকক অৰ্ধ-তৎসম শব্দ বোলে; যেনে— ধৰম, কৰম, মৰম, যঁতৰ, চেনেহ ইত্যাদি।

কিছুমান শব্দই সংস্কৃতৰ পৰা প্ৰাকৃত আৰু অপভ্ৰংশৰ স্তৰ অতিক্ৰম কৰি অসমীয়াত প্ৰৱেশ কৰোঁতে ইয়াৰ মূল ৰূপ হেৰুৱাই বেলেগ ৰূপ ল’লে। এইবোৰক তদ্ভৱ শব্দ বোলে; ‘তদ্ভৱ’ মানে ‘তাৰ পৰা’ অৰ্থাৎ সংস্কৃতৰ পৰা হোৱা। যেনে— হাত, ঘৰ, গছ ইত্যাদি।

অসমীয়া ভাষাৰ বহুতো শব্দ থলুৱা আৰ্য-ভিন্ন ভাষা-পৰিয়ালৰ ভাষাসমূহৰ পৰা আহিছে। যেনে— বুৰঞ্জী, তামোল, হাজো, বিহামপুৰ, ভাংনা, পাগলাদিয়া, মেকুৰী, জহা, জহামাল, খিলঞ্জীয়া ইত্যাদি।

অসমীয়া ভাষাত বিদেশী মূলৰ অগণন শব্দ পোৱা যায়; যেনে— কাগজ, কলম, পিয়লা (ফাটী, আৰবী মূলৰ); স্কুল, কলেজ, স্কেল, লংপেণ্ট, স্কাৰ্ট (ইংৰাজী); চাবি, কবি, বাল্টি, গামলা (পৰ্তুগীজ); কুপন, ৰেস্তোৰাঁ (ফৰাচী); লিচু (চীনা) ইত্যাদি।

- ৭) তোমাৰ পাঠৰ পৰা পাঁচটা তৎসম শব্দ আৰু পাঁচটা বিদেশী মূলৰ শব্দ বাছি উলিয়াই তলৰ তালিকাখন পূৰ কৰা।

উদাহৰণ—	তৎসম শব্দ	বিদেশী মূলৰ শব্দ
	জন্ম	কাপ
	১।	
	২।	
	৩।	
	৪।	
	৫।	

- ৮) তলৰ শব্দবোৰৰ একোটকৈ সমার্থক শব্দ লিখা।

ধুনীয়া

নিগাজি

প্ৰাচীন

পূৰ্বতে

পুথি

সামৰণি

- ৯) “প্ৰাক্ শংকৰী যুগ বুলি কোনটো যুগক কোৱা হয় খুড়া?” এইটো এটা প্ৰশ্নবোধক বাক্য। তোমালোকেও এনেধৰণৰ তিনিটা প্ৰশ্নবোধক বাক্য নিজৰ মতে সাজা।

- ১০) বাক্য ৰচনা কৰা।

মিচিকিয়াই
ধন্যবাদ

চেনেহী
সাহিত্য

পুৰণি
যুগে যুগে

গ — জ্ঞান সম্প্ৰসাৰণ

জানি থওঁ আহা

প্ৰাক্ শংকৰী যুগৰ পাঁচগৰাকী বিশিষ্ট অসমীয়া কবি হ'ল—

(ক) হেম সৰস্বতী

(খ) কবিৰত্ন সৰস্বতী

(গ) ৰুদ্ৰ কন্দলি

(ঘ) হৰিবৰ বিপ্ৰ

(ঙ) মাধৱ কন্দলি

- ১১) প্ৰাক্ শংকৰী যুগৰ শ্ৰেষ্ঠ কবি মাধৱ কন্দলি। শংকৰী যুগৰ শ্ৰেষ্ঠ কবি কোন?

জানি লোৱা

তোমালোকৰ পাঠত 'শতিকা' শব্দটো একাধিকবাৰ ব্যৱহৃত হৈছে।

শতিকা মানে হ'ল এশ বছৰ বিয়পা কাল। পাঠত উল্লেখ থকা সপ্তম শতিকা মানে হ'ল ৬০০ খ্ৰীষ্টাব্দৰ পৰা ৬৯৯ খ্ৰীষ্টাব্দলৈ বিয়পি থকা সময়। একেদৰে অষ্টম শতিকা ৭০০ খ্ৰীষ্টাব্দত আৰম্ভ হৈ ৭৯৯ খ্ৰীষ্টাব্দত শেষ হৈছে আৰু ত্ৰয়োদশ শতিকা ১২০০ খ্ৰীষ্টাব্দত আৰম্ভ হৈছে।

এনেদৰে দশক মানে হৈছে দহ বছৰ বিয়পা কাল আৰু সহস্ৰাব্দ মানে হ'ল এহেজাৰ বছৰ সময়। এতিয়া কুৰি শতিকাৰ অষ্টম দশক মানে হ'ব ১৯৭০ চনত আৰম্ভ হোৱা দশক।

খ্ৰীষ্টাব্দ শব্দটো যীশুখ্ৰীষ্টৰ জন্মৰ লগত সংগতি ৰাখি সৃষ্টি কৰা হৈছে। খ্ৰীষ্টজন্মৰ ৫০০ বছৰৰ পাছৰ চনটো হ'ব ৫০০ খ্ৰীষ্টাব্দ আৰু খ্ৰীষ্টজন্মৰ পাঁচশ বছৰ আগৰ চনটো হ'ব খ্ৰীষ্টপূৰ্ব ৫০০।

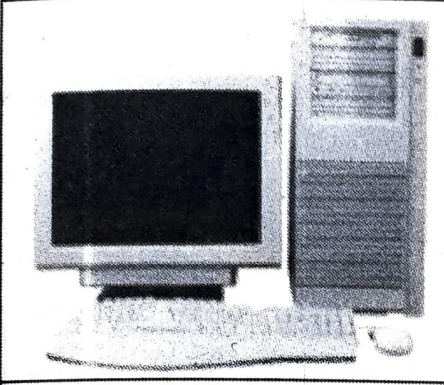
মন কৰা, ৩০০ খ্ৰীষ্টাব্দতকৈ ৫০০ খ্ৰীষ্টাব্দ পাছৰ সময়। কিন্তু ৩০০ খ্ৰীষ্টপূৰ্বতকৈ ৫০০ খ্ৰীষ্টপূৰ্ব আগৰ সময়।

- ১২) মানুহৰ মুখে মুখে প্ৰচলিত সাহিত্যক মৌখিক সাহিত্য বোলে। মৌখিক সাহিত্য বুলি সাধুকথা, অহিনাম, ধাইনাম, বিহুনাংক, বিয়ানাংক আদিক বুজা যায়। তুমি জনা এফাকি বিহু আৰু এফাকি বিয়ানাংক লিখা।

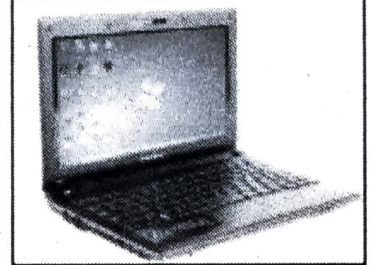
জানো আহা

কম্পিউটাৰ হ'ল আধুনিক যুগৰ চালিকা শক্তি; ইয়াৰ ব্যৱহাৰ দিনে দিনে দ্ৰুতগতিত বাঢ়িছে।

বতৰ-বিজ্ঞান, কৃষি-বিজ্ঞান, অফিচ-উদ্যোগৰ কাম-কাজ, মনোৰঞ্জন, বিজ্ঞানৰ মৌলিক গৱেষণা, প্ৰযুক্তি বিদ্যা, মহাকাশ-বিজ্ঞান, চিকিৎসা-বিজ্ঞান আদি সকলো ক্ষেত্ৰতে কম্পিউটাৰ সফলতাৰে ব্যৱহৃত হৈছে। আমেৰিকাৰ পেন্‌ছিলভেনিয়া বিশ্ববিদ্যালয়ৰ জন মাউখ্লি আৰু জে. প্ৰেছপাৰ অকাৰ্টৰ নেতৃত্বত ১৯৮৭ চনত বিশ্বৰ সৰ্বপ্ৰথম উচ্চক্ষমতাসম্পন্ন স্বয়ংক্ৰিয় কম্পিউটাৰ নিৰ্মাণ কৰা হয়। ইয়াক চমুকৈ 'এনিয়াক' বুলি জনা যায়।

স্কুল, কলেজ, কাৰ্যালয়, ঘৰ আদিত ব্যৱহাৰ হোৱা কম্পিউটাৰক মাইক্ৰ' কম্পিউটাৰ বোলে। আকৌ, অলৈ তলৈ যাওঁতে সহজতে সৰু চুটকেছ বা মোনাত লৈ যাব পৰা, পাতল কম্পিউটাৰক 'লেপ্টপ' কম্পিউটাৰ বোলে। আনকি হাতত লৈ ফুৰিব পৰা কম্পিউটাৰো ওলাইছে। গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠান, উদ্যোগ আদিত অধিক শক্তিশালী কম্পিউটাৰ ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

ইণ্টাৰনেট : ইণ্টাৰনেট এনে এক কম্পিউটাৰ জালিকা ব্যৱস্থা যাৰ দ্বাৰা সমগ্ৰ বিশ্বৰ অসংখ্য কম্পিউটাৰ সংযোগ কৰি বিভিন্ন তথ্য বা বাৰ্তা শ্ৰৱ্য আৰু দৃশ্য মাধ্যমেৰে সৰবৰাহ কৰিব পাৰি।

ই-মেইল : ইণ্টাৰনেটৰ জৰিয়তে বিভিন্ন প্ৰতিষ্ঠান বা ব্যক্তিয়ে মুহূৰ্ততে পৃথিৱীৰ ইমূৰৰ পৰা সিমূৰলৈ খবৰ আদান-প্ৰদান কৰা সম্ভৱ হৈ উঠিছে। এই ব্যৱস্থাই হৈছে 'ইলেক্ট্ৰনিক মেইল' বা চমুকৈ ই-মেইল।

ঘ — প্ৰকল্প

- তোমালোকৰ অঞ্চলত থকা বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ লোকে তলৰ ব্যক্তি বা বস্তুক কি কি বুলি কয়, জানি লৈ লিখা।

পানী, ল'ৰা, ছোৱালী, ভাত, মাছ, মাংস, গাখীৰ,
পাকঘৰ, ককা, আইতা, দলং, পুখুৰী, জলকীয়া

- ক, খ, গ, ঘ— এই চাৰিটা বৰ্ণৰে আৰম্ভ হোৱা দহটাকৈ শব্দ-অৰ্থ লিখি এখন অভিধানৰ আৰ্হি প্ৰস্তুত কৰা।

অভিধান প্ৰস্তুত কৰোঁতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক সহায় কৰিব।